

SXEDIO.51A

21.11.1918: ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΥΠΟ ΤΟΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟ ΚΥΡΙΛΛΟ Γ ΚΑΙ ΟΚΤΩ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΝΝΕΑ ΠΑΡΑΙΤΗΘΕΝΤΕΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΑΝΑΧΩΡΕΙ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΓΙΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΕΝΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ

Με το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου οι Έλληνες Κύπριοι αποφάσισαν ότι ήταν καιρός να φύγει η Κυπριακή Πρεσβεία για το Λονδίνο για προώθηση του ενωτικού αγώνα, για την οποία είχαν αποφασίσει λίγο καιρό προηγουμένως.

Η τελική απόφαση λήφθηκε σε σύσκεψη των βουλευτών και μελών της Ιεράς Συνόδου υπό την προεδρία του Αρχιεπισκόπου.

Σύμφωνα με την εφημερίδα "Ελευθερία" της **3/16** Νομβρίου **1918** η Πρεσβεία θα αποτελείτο από όλους τους Έλληνες βουλευτές της νήσου (οι οποίοι είχαν παραιτηθεί ομαδικά) και θα τελούσε υπό την προεδρία του Αρχιεπισκόπου Κυρίλλου Γ και θα εργαζόταν "παρά τοις πολιτικοίς εν Αγγλία κύκλοις προς παραχώρησιν της Κύπρου εις την Ελλάδα".

Η Ιερά Σύνοδος συνήλθε και σε ιδιαίτερη σύσκεψη για να διευθετήσει τα έξοδα για την αποστολή που θα ήταν πάρα πολλά.

Η εφημερίδα παρέθετε και τις πιο κάτω λεπτομέρειες για την Πρεσβεία που θα ήταν η δεύτερη σημαντική αποστολή στο Λονδίνο από το **1889** και της οποίας είχε ηγηθεί ο τότε Αρχιεπίσκοπος Σωφρόνιος (Μεταγλώττιση):

" Την Τρίτη επανέλαβεν η Ι. Σύνοδος τις εργασίες της και εκανόνισε τα απαιτούμενα για την εξεύρεση των χρημάτων που θα δαπανηθούν από την Πρεσβεία που θα αποσταλεί. Κατά την απόφαση που λήφθηκε το κάθε μέλος της Πρεσβείας θα καταβάλει από μόνος του τα έξοδα της διατροφής και διαμονής σε ξενοδοχεία. Κάθε άλλη όμως δαπάνη η οποία θα απαιτηθεί για τα ναύλα και οδοιπορικά, ως και για τις παραστάσεις στο Λονδίνο, για τη δημοσίευση σχετικών άρθρων για το ζήτημα της Κύπρου στον

αγγλικό τύπο, για την έκδοση σχετικών φυλλαδίων κλπ. θα καταβάλει το ταμείο της Πρεσβείας το οποίο θα καταρτισθεί ως εξής: Η Αρχιεπισκοπή θα καταβάλει **200** λίρες, από **100** λίρες θα εισφέρουν ο κάθε ένας από τους Μητροπολιτικούς θρόνους, **200** λίρες η Μονή Κύκκου, από **50** λίρες ο ναός Φανερωμένης, η Μονή Μαχαιρά, η Μονή Αγίου Νεοφύτου, η Μονή Απ. Ανδρέα, **30** λίρες η Μονή Αγ. Παντελήμενος, από **20** λίρες οι Μονές Χρυσορροϊατισσας και Σταυροβουνίου, **5** λίρες η Μονή Τροοδίτισσας και **1000** λίρες ως σύνολο όλοι οι ενοριακοί ναοί.

ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ: Μεριμνώντας η Ι. Σύνοδος όπως μη αφεθούν χωρίς κεφαλή τα ζητήματα του εθνικού ζητήματος στη νήσο ανέθεσε την αντιπροσωπεία του Αρχιεπισκοπικού θρόνου κατά το διάστημα της παρουσίας του στον Παν. Μητροπολίτη Πάφου και κατάρτισε γύρω από την Α. Πανιερότητα Συμβούλιο από τους πρώην βουλευτές και τους δημάρχους των πόλεων με τους Παν. Μητροπολίτες και του Παν. Ηγουμένου Κύκκου, το οποίο θα βρίσκεται σε επικοινωνία με την Πρεσβεία και θα ενεργεί κάθε τι το οποίο θα θεωρηθεί αναγκαίο εδώ. Προνόησε επίσης η Ι. Σύνοδος όπως συνταχθεί πρόγραμμα των ενεργειών της Πρεσβείας στο Λονδίνο.

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΑ: Την ίδια μέρα ο Μ. Αρχιεπίσκοπος ζήτησε γραπτώς από την Κυπριακή Κυβέρνηση άδεια αναχώρησης για τον εαυτό του και τον ευπαίδευτο και γλωσσομαθή Αρχιμανδρίτη του Παναγίου Τάφου κ. Δαμασκηνό Σμυρνόπουλο, όπως συνοδεύσει την Α.Μ. ως ακόλουθος της. Συγχρόνως ετηλεγράφησε η Α. Μ. ο Αρχιεπίσκοπος στα Ιεροσόλυμα για χορήγηση της σχετικής άδειας στον Πανοσιολογιότατο κ. Σμυρνόπουλο, ο οποίος ως γνωστό προήχθη σε Γέροντα δραγουμάνο του πατριαρχείου Ιεροσολύμων και κλήθηκε επειγόντως στην Αγία Πόλη.

Παρόμοια αίτηση προς την Κυβέρνηση υπέβαλαν και οι εννέα Έλληνες βουλευτές.

Στις αιτήσεις αυτές του Μ. Αρχιεπισκόπου και των βουλευτών η Κυβέρνηση απάντησε ότι δεν υπάρχει

κώλυμα για την αναχώρηση και ότι θα χορηγηθούν οι ζητούμενες άδειες ευθύς ως εκπληρωθούν οι αναγκαίοι τύποι αναφορικά με την έκδοση διαβατηρίων".

Στην αρχή η Πρεσβεία είχε κάποιες δυσκολίες μέχρι να εξασφαλίσει θέσεις για την Αγγλία με πλοία αλλά τελικά τα κατάφερε να αναχωρήσει από το Βαρώνσι με το ατμόπλοιο "Κρόνστατ", αλλά μόνο σε κατάστρωμα.

Παρ' όλον ότι ήταν χειμώνας τα μέλη της πρεσβείας που αποτελέστηκε τελικά από τον Αρχιεπίσκοπο και τους οκτώ από τους εννέα Βουλευτές Θεοφάνη Θεοδότου, Νεοπτόλεμο Πασχάλη, Φίλιο Ζαννέτο, Λούη Λουϊζου, Γεώργιο Εμφιετζή, Νικόλαο Κλ. Λανίτη, Νεόφυτο Νικολαΐδη και Δημοσθένη Σεβέρη αναχώρησαν στις 5 Δεκεμβρίου.

Πίσω έμεινε μόνο ο Ευγένιος Ζήνων για λόγους υγείας, αλλά τον αντιπροσώπευε ο Ν. Κλ. Λανιτης σύμφωνα με την εφημερίδα "Ελευθερία" της 26/19 Μαρτίου 1919.

Η αναχώρηση της πρεσβείας προσέλαβε πανηγυρικό χαρακτήρα και θύμιζε τη αναχώρηση της πρεσβείας του 1880: Δοξολογίες και δεήσεις στις εκκλησίες, πύρηνιοι λόγοι υπέρ της ένωσης και έκφραση πολλών ελπίδων ότι η ένωση δεν θα βράδυνε να ρθει.

Λεπτομέρειες έδινε η εφημερίδα "Ελευθερία" στις 24/7 Δεκεμβρίου 1919 (Μεταγλωττίση):

"Είχε γνωσθεί από το περασμένο Σάββατο ότι θα καθίστατο δυνατό να αναχωρήσει η Κυπριακή Πρεσβεία με το ατμόπλοιο **Gron-stad** που κατέπλευσε την ημέρα εκείνη στο λιμένα Αμμοχώστου. Την είδηση αυτή άκουσαν με χαρά μεγάλη τα μέλη της Πρεσβείας και έσπευσαν να την ανακοινώσουν στο κοινό, το οποίο την δέχθηκε με πραγματική ανακούφιση διότι η η τόση βραδύτητα στην εξεύρεση ευκαιρίας για την αναχώρηση της Πρεσβείας πίεζε τα στήθη όλων και έκαμνε να πιστεύεται ότι παρεμβάλλονται εμπόδια για την αναχώρηση της αποστολής της Νήσου.

Συμπληρωματική είδηση έδιδε αργότερα λεπτομέρειες ότι μόνο κατάστρωμα θα παρεχόταν στα

μέλη της Πρεσβείας ότι έπρεπε να συγκεντρωθούν στην Αμμόχωστο την Πέμπτη, όπως επιβούν στο ατμόπλοιο στις 2 μ.μ. Σε τέτοια ώρα του χρόνου ταξίδι με κατάστρωμα συνεπάγεται ταλαιπωρίες και κινδύνους από άποψης υγείας. Αλλά κανένα από τα μέλη της Πρεσβείας δεν έλαβε τούτο υπόψη. Ολοι ένα μόνο σκέπτονταν, πως να αναχωρήσουν το γρηγορότερο και σε τίποτε άλλο δεν υπολογίζονταν οι κακουχίες και οι ταλαιπωρίες.

Την τρίτη πήγε στην Αμμόχωστο ο Π. Μητροπολίτης Κιτίου όπως διευθετήσει με τους εκεί βουλευτές όλα τα αφορώντα της αναχώρησης της Πρεσβείας, την ίδια μέρα δε με γνωστοποίηση από την Αρχιεπισκοπή οριζόταν ότι την επομένη, δηλαδή την Τετάρτη 21 Νοεμβρίου κατά τις 10 το πρωί θα τελείτο δέηση στον καθεδρικό ναό υπέρ ευόδωσης της Πρεσβείας.

Εγνώσθη επίσης ότι κατά τις 2 μ.μ ο Αρχιεπίσκοπος, Πρόεδρος της Πρεσβείας και τα μέλη της από τη Λευκωσία θα προπέμπονταν στον σιδηροδρομικό σταθμό Λευκωσίας.

Η ΔΕΗΣΗ: Δέκα λεπτά πριν από τις 10 το πρωί της Τετάρτης οι κώδωνες όλων των ναών της πρωτεύουσας άρχισαν να ηχούν χαρμόсуνα. Και αμέσως τα καταστήματα έκλεισαν και πλήθη πολιτών κάθε τάξης άρχισαν να συγκετρώνονται στην Αρχιεπισκοπή και να καταπλημμυρίζουν τον καθεδρικό ναό, όπου θα τελείτο η δέηση στο ναό προσήλθαν ο αναπληρωτής του Έλληνα προξένου κ. Αρτέμης, ο δήμαρχος κ. Λιασίδης, οι Έλληνες βουλευτές, ο διευθυντής της Τράπεζας Κύπρου, ο εμπορικός και επιστημονικός κόσμος, οι καθηγητές, οι δάσκαλοι και δασκάλες με τους μαθητές και μαθήτριες και πλήθος άλλου κόσμου από την πόλη και τα προάστεια.

Της δέησης προέστσαν η Α. Μακαριότης, ο Αρχιεπίσκοπος και ο Π. Μητροπολίτης Πάφρου. Αμέσως δε μετά την έναρξη της ψάλληκε το τροπάριο " Σώσον Κύριε τον λαόν σου" και το τροπάριο της εορτής " Σήμερον της ευδοκίας Θεού το προοίμιον...". Υστερα

ψάληκε το τροπάριο " Ο καθαρώτατος ναός.." και διαβάστηκε από το Μακαριώτατο ο 50ος ψαλμός. Μετά ψάληκε κατανυκτικά ο μικρός παρακλητικός κανόνας προς τη Θεοτόκο.

Αναπέμφθηκε ύστερα ευχή από το διάκονο υπέρ υγείας, ευόδωσης, ευπλοίας και θείας βοήθειας του Αρχιεπισκόπου και των συνοδών του και υπέρ της ευόδωσης του έργου τους.

Μετά το πέρας της δέησης ο Παν. Μητροπολίτης Πάφου απηύθυνε προς το πυκνότατο εκκλησίασμα, που κατεχόταν υπό ιδιαίτερα συναισθήματα και διατελούσε σε άκρα συγκίνηση, την ακόλουθη προσφώνηση:

" Μακαριώτατε, έντιμοι βουλευταί, ευσεβές εκκλησίασμα,

Ο γλυκύς και αρμονικός ήχος των φαιδρών κωδωνοκρουσιών και αι πανηγυρικάί ζητωκραυγαί αίτινες συνήγαγον ημάς προ ολίγων ημερών εν τω ναώ, όπως δοξολογήσωμεν τον Υψιστον και παντοδύναμον Θεόν, όστις εν τη αγάπη και ευσπλαχνία του προς το ανθρώπινον γένος ηυδόκησε να κατασταλή η τρομερά θύελλα, ο λυσσώδης ευρωπαϊκός Πόλεμος, όστις επί τέσσαρα και πλέον έτη συνεκλόνιζε και ελυμαίνετο την ανθρωπότητα, ιδού ότι ευρίσκουσιν ημάς συνηγμένους εν τω ναώ πάλιν, όπως ομαθυμαδόν, ως εν ενί στόματι και μιά ψυχή, κλίνωμεν το γόνυ προ της θείας Μεγαλειότητος και αναπέμψωμεν ικετηρίους δεήσεις και παρακαλέσωμεν όπως επίδη επί την δέησιν ημών και ενισχύση και ενδυναμώση την σήμερον πανηγυρικώς τιμητικώς και μεγαλοπρεπώς πεμπομένην Κυπριακήν Πρεσβείαν προς προαγωγήν και επ' αγαθώ του Εθνικού μας ζητήματος.

Είναι ιερός ο σκοπός, δι' ον συνήλθομεν ενταύθα. Συνήλθομεν όπως δεηθώμεν του Κυρίου ίνα επιστέψη το ιερόν έργον της πρεσβείας. Ελπίζομεν δε και θαρρούμεν επι τούτω, διότι το αίτημα ημών στηρίζεται επί του δικαίου και θα γίνη παραδεκτόν.

Οι αρχαίοι ημών πρόγονοι, οι Έλληνες, έλεγον ότι ουδέν καλόν υπάρχει άμικτον κακού. Και ο ήδη

λήξας μέγας πόλεμος κατά την διάρκειαν του και εν τη ορμή του καθείλε δυνάστας και θρόνων και ύψωσε ταπεινούς, πεινώντας κενούς, αυτοκρατορικούς θρόνους και περίλαμπρα βασιλικά στέμματα κατεθρυμμάτισεν, υπερηφάνους δυνάμεις κατέταξεν εις τας τάξεις των κοινών θνητών, πόλεις ακμαζούσας μετέβαλεν εις σωρόν ερειπίων, επί των οποίων κρώζει ήδη ο απαίσιος κόραξ οιονεί ειρωνευόμενος της ανθρωπότητος την αθλιότητα, συνοικισμούς ολοκλήρους εξηφάνισεν από προσώπου της γης και εξαπέστειλεν εις τον Αδην εκατομμύρια ψυχών. Δεν είναι δε δυνατόν ο τοιούτος πόλεμος να μη έχη και το αποτελέσματα του τα αγαθά, τα ωφέλιμα εις την ανθρωπότητα. Αναγκαίως θα προέλθη εξ αυτού η απονομή δικαιοσύνης και ελευθερίας εις τα έθνη θα ελευθερωθώσιν οι υπόδουλοι και θα επικρατήσωσι παρά τη ανθρωπότητι αι σωτήριοι αρχαί της ισότητος, της δικαιοσύνης και της ελευθερίας.

Επειδή δε και η ιδιαίτερα πατρίς μας, η φιλιάτη Κύπρος, στενάζει εις σκληράς δουλείας ζυγόν, η Ιερά Σύνοδος της Κυπριακής Εκκλησίας και οι Έλληνες βουλευταί, οι γνήσιοι αντιπρόσωποι της Νήσου, συνήλθον εις κοινήν συνέλευσιν και απεφασίσαμεν όπως ολοκλήρον το βουλευτικόν σώμα υπό την ηγεσίαν του Μ. Αρχιεπισκόπου αποσταλή ως επίσημος Πρεσβεία εις Αγγλίαν όπως διακηρύξη τα αναλλοίωτα και απaráγραπτα δίκαια της Κύπρου και διερμνεύση τους προαιωνίους και ακοιμήτους ημών πόθους.

Πάντες έχομεν πλήρη τη πεποιθησιν ότι θα εκπληρωθώσιν οι πόθοι μας. Διότι οι κυβερνήται του αγγλικού έθνους διεκήρυξαν ότι η Αγγλία επολέμησεν υπέρ της ελευθερίας των μικρών λαών. Τοιαύτα διεκήρυξε και ο ανήρ της σήμερον, ο μέγας Ουίλσον, πρόεδρος της μεγάλης και ισχυράς Συμπολιτείας της Αμερικής και πρωτοστατεί εις την απονομήν δικαιοσύνης.

Μετάβητε, Μακαριώτατε, και διακηρύξατε τους εθνικούς μας πόθους, διακηρύξατε ότι μόνον ένωσιν

ποθούμεν μετά της Μητρός Ελλάδος (το πλήθος ζητωκραυγάζει υπέρ της ενώσεως). Βροντοφωνήσατε εις τους περί τον Τάμεσιν ότι εις και μόνος παλμός πάλλει εις τα στήθη μας, ο της ενώσεως και μόνον της ενώσεως. Διακηρύξατε ότι ουδεμίαν άλλην λύσιν θα δεχθή ο Κυπριακός λαός, παρά μόνον ένωσιν. Εάν δε παρά πάσαν προσδοκίαν δεν πραγματοποιηθή ο πόθος μας, διακηρύξατε ότι η Κύπρος καταδικαζομένη εις δουλείαν δεν θα ησυχάση. Θα εξακολουθήση να μάχηται διαρκώς διά την ένωσιν.

Με τοιούτον πρόγραμμα, Μακαριώτατε, σας προπέμπει η Κυπριακή Εκκλησία και η Κύπρος όλη και αναθέτει το έργον σας υπό την προστασίαν του θεού, σας συνοδεύουσιν αι ευχαί 250 χιλιάδων Κυπρίων και αι ψυχάι των προαπελθόντων πατέρων ημών, των οποίων τα οστά θα σκιρτώσιν εκ χαράς, αισθανόμενα ότι υπερίπταται υπεράνω των τάφων αυτών η θεά ελευθερία. Απέλθετε με την ευχήν και ευλογίαν του θεού και ημείς θα σας αναμένωμεν να μας κομίσητε την ελευθερίαν".

(Μεταγλώττιση)

" Μακαριώτατε, έντιμοι βουλευτές, ευσεβές εκκλησίασμα,

Ο γλυκύς και αρμονικός ήχος των φαιδρών κωδωνοκρουσιών και οι πανηγυρικέ ζητωκραυγέ οι οποίες μας συνήγαγαν πριν από λίγες ημέρες στο ναό, για να δοξολογήσουμε τον Υψιστο και παντοδύναμο θεόν, ο οποίος στην αγάπη και ευσπλαχνία του προς το ανθρώπινο γένος ευδόκησε να κατασταλεί η τρομερή θύελλα, ο λυσσωδης ευρωπαϊκός Πόλεμος, ο οποίος για τέσσαρα και πλέον χρόνκια συγκλόνιζε και λυμαινόταν την ανθρωπότητα, ιδού ότι μας ευρίσκουν συνηγμένους στο ναό πάλι, όπως μαζί, ως ένα στόμα και μια ψυχή, κλίνουμε το γόνυ προ της Θείας Μεγαλειότητος και αναπέμψουμε παρακλητήριες δεήσεις και παρακαλέσουμε όπως δει στη δέηση μας και ενισχύσει και ενδυναμώσει την πεμπόμενη σήμερα

πανηγυρικά τιμητικά και μεγαλοπρεπώς Κυπριακή Πρεσβεία προς προαγωγή και επ' αγαθώ του Εθνικού μας ζητήματος.

Είναι ιερός ο σκοπός, για τον οποίο συνήλθαμε εδώ. Συνήλθαμεν για να δεηθούμε στον Κύριο για να επιστέψει το ιερό έργο της Πρεσβείας. Ελπίζουμε δε και θαρρούμε γι αυτό, διότι το αίτημα μας στηρίζεται στο δίκαιο και θα γίνει παραδεκτό.

Οι αρχαίοι μας πρόγονοι, οι Έλληνες, έλεγαν ότι δεν υπάρχει καλό χωρίς το κακό. Και ο ήδη μεγάλος πόλεμος που έληξε, κατά τη διάρκεια του και στην ορμή του γκρέμισε δυνάστες και θρόνους και ύψωσε ταπεινούς, πεινώντες κενούς αυτοκρατορικούς θρόνους και περίλαμπρα βασιλικά στέμματα κατεθρυσμάτισε, κατέταξε περήφανες δυνάμεις στις τάξεις των κοινών θνητών, πόλεις ήκμαζαν μετέβαλεν σε σωρό ερειπίων, στα οποίω κράζει ήδη ο απαίσιος κόρακας ειρωνευόμενος την αθλιότητα της ανθρωπότητας, συνοικισμούς ολοκλήρους εξαφάνισε από προσώπου της γης και εξαπέστειλε στον Άδη εκατομμύρια ψυχών. Δεν είναι δε δυνατόν ο πόλεμος αυτός να μη έχει και το αποτελέσματα του τα αγαθά, τα ωφέλιμα στην ανθρωπότητα. Αναγκαία θα προέλθει από αυτόν η απονομή δικαιοσύνης και ελευθερίας στα έθνη θα ελευθερωθούν οι υπόδουλοι και θα επικρατήσουν στην ανθρωπότητα οι σωτήριες αρχές της ισότητας, της δικαιοσύνης και της ελευθερίας.

Επειδή δε και η ιδιαίτερη πατρίδα μας, η φιλιτάτη Κύπρος, στενάζει σε ζυγό σκληρής δουλείας, η Ιερά Σύνοδος της Κυπριακής Εκκλησίας και οι Έλληνες βουλευτές, οι γνήσιοι αντιπρόσωποι της Νήσου, συνήλθαν σε κοινή συνέλευση και αποφασίσαμε όπως ολόκληρο το βουλευτικό σώμα υπό την ηγεσία του Μ. Αρχιεπισκόπου αποσταλεί ως επίσημος Πρεσβεία στην Αγγλία όπως διακηρύξει τα αναλλοίωτα και απαράγραπτα δίκαια της Κύπρου και διερμνεύσει τους προαιώνιους και ακοίμητους πόθους μας.

Όλοι έχουμε πλήρη την πεποίθηση ότι θα εκπληρωθούν οι πόθοι μας. Διότι οι κυβερνήτες του

αγγλικού έθνους διακήρυξαν ότι η Αγγλία πολέμησε υπέρ της ελευθερίας των μικρών λαών. Τέτοια διακήρυξε και ο άνδρας της σήμερα, ο μεγάλος Ουίλσον, πρόεδρος της μεγάλης και ισχυρής Συμπολιτείας της Αμερικής και πρωτοστατεί στην απονομή δικαιοσύνης.

Μεταβείτε, Μακαριώτατε, και διακηρύξτε τους εθνικούς μας πόθους, διακηρύξτε ότι μόνον ένωση ποθούμε με τη Μητέρα Ελλάδα (το πλήθος ζητωκραυγάζει υπέρ της ένωσης). Βροντοφωνάξτε στους περί τον Τάμεση ότι ένας και μόνος παλμός πάλλει στα στήθη μας, ο παλμός της ένωσης και μόνο της ένωσης. Διακηρύξτε ότι καμμιά άλλη λύση δεν θα δεχθεί ο Κυπριακός λαός, παρά μόνον ένωση. Εάν δε παρά πάσαν προσδοκία δεν πραγματοποιηθεί ο πόθος μας, διακηρύξτε ότι η Κύπρος καταδικαζόμενη σε δουλεία δεν θα ησυχάσει αλλά θα εξακολουθήσει να μάχεται διαρκώς για την ένωση.

Με τέτοιο πρόγραμμα, Μακαριώτατε, σας προπέμπει η Κυπριακή Εκκλησία και η Κύπρος όλη και αναθέτει το έργο σας υπό την προστασία του θεού, σας συνοδεύουν οι ευχές **250** χιλιάδων Κυπρίων και οι ψυχές των πατέρων μας που απήλθαν προηγουμένως, των οποίων τα οστά θα σκιρτούν από χαρά, αισθανόμενα ότι υπερίπταται πάνω από τους τάφους τους η θεά ελευθερία. Απέλθετε με την ευχή και ευλογία του θεού και εμείς θα σας αναμένουμε να μας φέρετε την ελευθερία".

Στη συνέχεια μίλησε ο Δήμαρχος της Πρωτεύουσας Αχιλλέας Διασίδης.

Είπε ο Διασίδης, μέλος της Κυπριακής Πρεσβείας του **1989**:

"Μακαριώτατε,

Ο Ελληνικός λαός της πρωτεύουσας μετ' ενθουσιασμού και ευχών προπέμπει την Υμετέραν προσφιλή Μακαριότητα και τους εντίμους βουλευτάς, οίτινες αποτελείτε την Κυπριακήν Πρεσβείαν, την απερχομένην εις την Εσπερίαν ίνα διακηρύξη τα

εθνικά δίκαια της ελληνικής Κύπρου και ζητήση παρά των ιθυνότων της μεγάλης και φιλελευθέρης Βρετανίας την απόδοσιν αυτής εις την Μητέρα Ελλάδα.

Γαλινιαία έστω, Μακαριώτατε, η θάλασσα την οποίαν θα διαπλεύσητε και απηλλαγμένη παντός κινδύνου η λοιπή πορεία Υμών. Τρισευλογημένη δε και αποτελεσματική η εργασία την οποίαν θα διεξαγάγητε.

Ανελάβετε, Μακαριώτατε και λοιπά έντιμα μέλη της Πρεσβείας έργον μέγα και βαρυσήμαντον, έργον συνεπάγον ευθύνας και μερίμνας, έργον απαιτούν δράσιν ποικίλην και σοβαράν. Ακραδάντως πεποίθαμεν ότι θα εργασθήτε μετά πλήρους αφοσιώσεως και ενθέρμου ζήλου προς επίτευξιν του ιερού σκοπού, δι' ον απέρχεσθε και ότι θα κρατήσητε υψηλά την σημαίαν και την τιμήν της πεφιλημένης Πατρίδος. Ουδεμία δε αμφιβολία ότι θα έχητε συνεπίκουρον εν πάσι και το Θείον, του οποίου την χάριν επεκαλέσθη την ώραν ταύτην η Εκκλησία.

Μη αποδειλιάσετε προ ουδενός. Σύνεσις τόλμη και διπλωματική περίνοια ας καθοδηγώσι πάσαν πράξιν και ενέργειαν υμών. Σύσσωμος ίσταται παρά το πλευρόν σας ο Ελληνικός κυπριακός λαός, έτοιμος να υποβοηθήση, υποστηρίξη και να ενισχύση πάσαν λελογισμένην ενέργειαν υμών.

Ενωσιν και μόνον ένωσιν θέλομεν. Πάσα άλλη λύσις του κυπριακού ζητήματος είναι απορριπτέα. Τούτο θα διακηρύξητε, θα βροντοφωνήσετε εις τους ισχυρούς και θα αξιώσητε, παρ' αυτών την πραγμάτωσιν του ιερού, του δικαίου, του αναλλοιώτου πόθου, όστις πληροί και διακατέχει πάσαν ελληνικήν Κυπριακήν ψυχήν, θα διαλαλήσητε πανταχού ότι ανήκομεν εις την Φυλήν εκείνην ήτις γνωρίζει να διεκδική τα δίκαια της, εις την Φυλήν ήτις ουδέποτε οπισθοχωρεί προκειμένου να περισώση τα τίμια και τα ιερά της ή και να απελευθερώση τους βωμούς και τας εστίας της.

Ευπλολείτε και ευοδώσθε, Μακαριώτατε και λοιπά έντιμα μέλη της Πρεσβείας. Επανάλθετε δε

πάντες εν υγεία κομίζοντες ημίν το θείον δώρον της ελευθερίας, την ένωσιν δηλονότι μετά της δεδοξασμένης μητρός Ελλάδος. Τούτο ολοψύχως ευχόμεθα, Τούτο εναγωνίως αναμένομεν, έτοιμοι εις πάσαν θυσίαν.

Ζήτω η Ένωσις.

Η Αυτού Μακαριότης και τα λοιπά Μέλη της Πρεσβείας ζήτησαν.

Είθε ο Πανάγαθος, ο Ποληγεύσπλαχνος, ο Παντοδύναμος να ενισχύη και να ενδυναμώνη αυτούς και να ευοδώση το έργον των. Αμήν.

(Μεταγλώττιση)

"Μακαριώτατε,

Ο Ελληνικός λαός της πρωτεύουσας με ενθουσιασμό και ευχές προπέμπει τη προσφιλή Μακαριότητα Σας και τους έντιμους βουλευτές, οι οποίοι αποτελείτε την Κυπριακή Πρεσβεία, η οποία απέρχεται στην Ευρώπη για να διακηρύξει τα εθνικά δίκαια της ελληνικής Κύπρου και ζητήσει από τους ιθύνοντες της μεγάλης και φιλελεύθερης Βρετανίας την απόδοση της στη Μητέρα Ελλάδα.

Γαλίνιας είναι, Μακαριώτατε, η θάλασσα την οποία θα διαπλεύσετε και απηλλαγμένη από κάθε κίνδυνο η λοιπή πορεία Σας. Τρισευλογημένη δε και αποτελεσματική η εργασία την οποία θα διεξαγάγετε.

Ανελάβετε, Μακαριώτατε και λοιπά έντιμα μέλη της Πρεσβείας έργο μέγα και βαρυσήμαντο, έργο που συνεπάγεται ευθύνες και μέριμνες, έργο που απαιτεί δράση ποικίλη και σοβαρή. Ακραδάντως πιστελουμε ότι θα εργασθείτε με πλήρη αφοσίωση και ένθερμο ζήλο προς επίτευξη του ιερού σκοπού, για τον οποίο απέρχεσθε και ότι θα κρατήσετε ψηλά τη σημαία και την τιμή της πεφιλημένης Πατρίδας. Καμμία δε αμφιβολία δεν υπάρχει ότι θα έχετε συνεπίκουρο σε όλα και το θείο, του οποίου την χάρη επικαλέσθηκε την ώραν αυτή η Εκκλησία.

Μη δειλιάσετε μπροστά σε τίποτα. Σύνεση, τόλμη

και διπλωματική περίνοιας καθοδηγούνι κάθε πράξη και ενέργειά σας. Σύσσωμος ίσταται παρά το πλευρόν σας ο Ελληνικός κυπριακός λαός, έτοιμος να υποβοηθήσει, υποστηρίξει και να ενισχύσει κάθε λελογισμένη ενέργειά σας.

Ενωση και μόνο ένωση θέλουμε. Κάθε άλλη λύση του κυπριακού ζητήματος είναι απορριπτέα. Τούτο θα διακηρύξετε, θα βροντοφωνάξετε στους ισχυρούς και θα αξιώσετε, από αυτούς την πραγμάτωση του ιερού, του δίκαιου, του αναλλοίωτου πόθου, ο οποίος πληροί και διακατέχει κάθε ελληνική Κυπριακή ψυχή, θα διαλαλήσετε παντού ότι ανήκουμε στη φυλή εκείνη η οποία γνωρίζει να διεκδικεί τα δίκαια της, στη φυλή η οποία ουδέποτε οπισθοχωρεί προκειμένου να περισώσει τα τίμια και τα ιερά της ή και να απελευθερώσει τους βωμούς και τις εστίες της.

Να έχετε καλή πορεία και στο καλό, Μακαριώτατε και λοιπά έντιμα μέλη της Πρεσβείας. Επανέλθετε δε όλοι σε υγεία κομίζοντας μας το θείο δώρο της ελευθερίας, την δηλαδή την ένωση με τη δεδοξασμένη μητέρα Ελλάδα. Τούτο ολόψυχα ευχόμεστε, αυτό εναγωνίως αναμένουμε, έτοιμοι σε κάθε θυσία.

Ζήτω η Ενωση.

Ζήτω η Αυτού Μακαριότης και τα λοιπά Μέλη της Πρεσβείας.

Είθε ο Πανάγαθος, ο Ποληγεύσπλαχνος, ο Παντοδύναμος να ενισχύει και να τους ενδυναμώνει και να ευοδώσει το έργο τους. Αμήν.

Από μέρους της Πρεσβείας απάντησε ο Αρχιεπίσκοπος Κύριλλος ως εξής:

"Είμεθα ευγνώμονες διά τα ειλικρινή και αδελφικά σας αισθήματα, τα οποία πληρούσι τας καρδίας όλων ημών. Είμεθα ευγνώμονες και διά τας ευχάς σας.

Αναλαμβάνομεν έργον δύσκολον. Αλλ' ενισχύομεθα εις το έργον μας τούτο από τον Παντοδύναμον Θεόν, όστις είναι προστάτης της δικαιοσύνης. Ενισχύομεθα ακόμη από το αίμα και τας

μακράς θυσίας του Κυπριακού λαού, υπέρ της εθνικής του αποκαταστάσεως. Τις δεν ενθυμείται τα ολοκαυτώματα της Κύπρου. Εις πάσαν περίστασιν, τον βρόχον του εθνομάρτυρος Αρχιεπισκόπου Κυπριανού και τον μαρτυρικών θάνατον των συν αυτώ μαρτυρησάντων. Και τα πρόσφατα ακόμη γεγονότα των θριάμβων του **1912** και **1913**, κατά τους οποίους χιλιάδες Κυπρίων έχυσαν το αίμα των, μας ενισχύουν εις τον αγώνα μας. Αλλά και εις τον μέγαν Ευρωπαϊκόν πόλεμον σπουδαίον μέρος έλαβον οι Κύπριοι, πράγμα όπερ ανωμολογήθη επισήμως διά του στόματος του Αγγλου Υπουργού. Πλην δε τούτου και τα κηρύγματα των φιλελευθέρων κυβερνητών των συμμάχων και δη της προστάτιδος Αγγλίας μας ενισχύουν εις τον αγώνα μας.

Πεποίθαμεν ότι η Αγγλία θα επαναλάβη την ευγενή χειρονομίαν την οποίαν έδειξε κατά το **1826** ενισχύσασα την Ελληνικήν Επανάστασιν και κατά το **1863** παραχωρήσασα τας Ιονίους Νήσους εις την Ελλάδα.

Η αδιάλεπτος εκδήλωσις των πόθων του Κυπριακού λαού αποδεικνύει ότι οι Κύπριοι μόνον την ένωσιν στέργουν και ημείς απερχόμεθα όπως μόνον την ένωσιν επιδιώξωμεν, θα αντείνωμεν δε διά το ζήτημα τούτο πάσας τας δυνάμεις μας.

Θα σας κρατώμεν ενήμερους των ενεργειών μας και δεν αμφιβάλλομεν ότι θα δείξητε πάσαν προθυμίαν εις το να υποστήτε πάσαν θυσίαν απαιτηθησομένην διά το ζήτημά μας.

Απερχόμεθα με την βοήθειαν του θεού και ελπίζομεν ότι θα επανέλθωμεν κομίζοντες την ελευθερίαν".

(Μεταγλώττιση)

"Είμαστε ευγνώμονες για τα ειλικρινή και αδελφικά σας αισθήματα, τα οποία πληρούν τις καρδιές όλων μας. Είμαστε ευγνώμονες και για τις ευχές σας.

Αναλαμβάνουμε δύσκολο έργο. ΑΛΛ'

ενισχυόμαστε στο έργο μας τούτο από τον Παντοδύναμο Θεό, ο οποίος είναι προστάτης της δικαιοσύνης. Ενισχυόμαστε ακόμη από το αίμα και τις μακρές θυσίες του Κυπριακού λαού, υπέρ της εθνικής του αποκατάστασης. Ποιος δεν ενθυμείται τα ολοκαυτώματα της Κύπρου. Σε κάθε περίπτωση, τον βρόχο του εθνομάρτυρα Αρχιεπισκόπου Κυπριανού και το μαρτυρικό θάνατο τους μαζί με αυτούς που μαρτύρησαν μαζί του. Και τα πρόσφατα ακόμη γεγονότα των θριάμβων του **1912** και **1913**, κατά τους οποίους χιλιάδες Κύπριοι έχυσαν το αίμα τους, μας ενισχύουν στον αγώνα μας. Αλλά και στο μέγα Ευρωπαϊκό πόλεμο σπουδαίο μέρος έλαβαν οι Κύπριοι, πράγμα το οποίο παραδέχθηκε επίσημα ο Άγγλος Υπουργός. Εκτός από αυτό μας ενισχύουν στον αγώνα μας και τα κηρύγματα των φιλελευθέρων κυβερνητών των συμμάχων και ιδιαίτερα της προστάτιδος Αγγλίας.

Πιστεύουμε ότι η Αγγλία θα επαναλάβει την ευγενή χειρονομία την οποία έδειξε κατά το **1826** με ενίσχυση της Ελληνικής Επανάστασης και κατά το **1863** με την παραχώρηση των Ιονίων Νήσων στην Ελλάδα. Η αδιάλεπτη εκδήλωση των πόθων του Κυπριακού λαού αποδεικνύει ότι οι Κύπριοι μόνον την ένωση θέλουν και εμείς απερχόμαστε όπως επιδιώξουμε μόνο την ένωση, θα αντείνουμε δε για το ζήτημα τούτο όλες μας τις δυνάμεις.

Θα σας κρατούμε ενήμερους των ενεργειών μας και δεν αμφιβάλλουμε ότι θα δείξετε κάθε προθυμία στο να υποστήτε κάθε θυσία που θα απαιτηθεί για το ζήτημά μας.

Απερχόμαστε με τη βοήθεια του θεού και ελπίζουμε ότι θα επανέλθουμε κομίζοντας την ελευθερία".

Υστερα έλαβε το λόγο ο βουλευτής Θεοφάνης Θεοδότου που είπε τα ακόλουθα:

" Επιτρέψατέ μοι να διαβεβαιώσω ότι μεταβαίνοντες εις Αγγλίαν ως Πρεσβεία του Κυπριακού λαού θα ζητήσωμεν μόνον την Ενωσιν. Είναι πιθανόν ότι η Αγγλία θα έχη άλλον τινά σκοπόν διά

την Νήσον μας, διάφορον της Ενώσεως. Τον σκοπόν τούτον θα τον αποκρούσωμεν πάση δυνάμει, διότι θα αναποκρίνεται προς τα αισθήματα μας και δεν είναι προς ωφέλειαν του τόπου μας. Επισήμως υποσχόμεθα ότι ουδεμία παράχορδος φωνή θα ακουσθή από ημάς. Μόνον η φωνή της Ενώσεως θα εξέρχεται από το στόμα μας.

Ευρέθη επί τέλους η ναυς διά της οποίας θα ταξειδεύσωμεν και μας παραχωρήθη μόνον κατάστρωμα. Καλώς λοιπόν επράξατε ευχηθέντες ημίν ευπλοΐαν. Και οφείλω χάριτας εις τον έντ. κ. Δήμαρχον, όστις είπεν ότι τα μέλη της Πρεσβείας θα καταβάλωσι πάσαν προσπάθειαν προς διεξαγωγήν του ανατεθέντος αυτοίς δυσκολωτάτου έργου. Και σας διαβεβαιώ ότι όλα τα νεύρα του εγκεφάλου μας θα θέσωμεν εις ενέργειαν όπως επιτύχωμεν του σκοπού μας. Θα παρακινδυνεύσωμεν πάντως. Το τοιούτον δεν μας πτοεί, διότι οι θέλοντες να είναι πρώτοι εις τας τιμάς, θέλουσι να είναι πρώτοι και εν τοις κινδύνοις. Πρέπει να είσθε βέβαιοι ότι θα αντιπροωπεύσωμεν επαξίως τον ανεπτυγμένον λαόν της Νήσου.

Σας αποχαιρετώμεν δούλους. Ελπίζομεν όμως ότι λίαν ταχέως θα σας χαιρετίσωμεν ελευθέρους"

(Μεταγλώττιση)

" Επιτρέψατέ μου να διαβεβαιώσω ότι μεταβαίνοντες στην Αγγλία ως Πρεσβεία του Κυπριακού λαού θα ζητήσουμε μόνο την Ένωση. Είναι πιθανόν ότι η Αγγλία θα έχει άλλο σκοπό για τη Νήσο μας, διαφορετικό από την Ένωση. Τον σκοπό αυτό θα τον αποκρούσουμε με κάθε δύναμη, διότι θα αναποκρίνεται προς τα αισθήματα μας και δεν είναι προς ωφέλεια του τόπου μας. Επίσημα υποσχόμαστε ότι καμμιά παράχορδη φωνή δεν θα ακουσθεί από μας. Μόνο η φωνή της Ένωσης θα βγαίνει από το στόμα μας.

Ευρέθη επί τέλους το σκάφος με το οποίο θα ταξειδεύσουμε και μας παραχωρήθηκε μόνο

κατάστρομα. Καλώς λοιπόν επράξτε να μας ευχηθείτε ευπλοΐα. Και οφείλω χάριτες στον έντ. κ. Δήμαρχο, ο οποίος είπεν ότι τα μέλη της Πρεσβείας θα καταβάλουν κάθε προσπάθεια προς διεξαγωγή του δυσκολώτατου έργου που τους ανατέθηκε. Και σας διαβεβαιώ ότι θα θέσουμε σε ενέργεια όλα τα νεύρα του εγκεφάλου μας για να επιτύχουμε τον σκοπό μας. Θα παρακινδυνεύσουμε πάντως. Αυτό δεν μας πτοεί, διότι όσοι θέλουν να είναι πρώτοι στις τιμές, θέλουν να είναι πρώτοι και στους κινδύνους. Πρέπει να είσθε βέβαιοι ότι θα αντιπροωπεύσουμε επάξια τον ανεπτυγμένο λαόν της Νήσου.

Σας αποχαιρετούμε δούλους. Ελπίζουμε όμως ότι πολύ γρήγορα θα σας χαιρετίσουμε ελεύθερους".

Πρόσθετε η εφημερίδα "Ελευθερία":

"Μετά τους ανωτέρω λόγους του κ. Θεοδότου εψάλη εμμελέστατα και ενθουσιωδώς ο Εθνικός Ύμνος, μεθ' ο η Α. Μακαριότης, ο Αρχιεπίσκοπος ζητωκράυγασεν υπέρ της Ενώσεως και υπέρ της προστάτιδος του ελληνισμού Αγγλίας, επανέλαβον δε τας ζητωκραυγάς τα πλήθη μετά ζωηρότητος".